

هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۲)

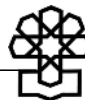
معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۴۲۳۱
فروردین‌ماه ۱۳۹۴

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی.....
- ۲..... افزایش تولید نفت ایران ۳-۵ سال پس از تحریم.....
- ۳..... حضور پررنگ قطر در بازار LNG جهان و رکود تولید آن در ایران.....
- ۷..... قرارداد ۶ ساله صادرات گاز ایران به عراق.....
- ۸..... آغاز برنامه مقابله با خاموشی برق در تابستان.....
- ۹..... وزارت نیرو پروژه جدید آغاز نمی‌کند.....



هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۲)

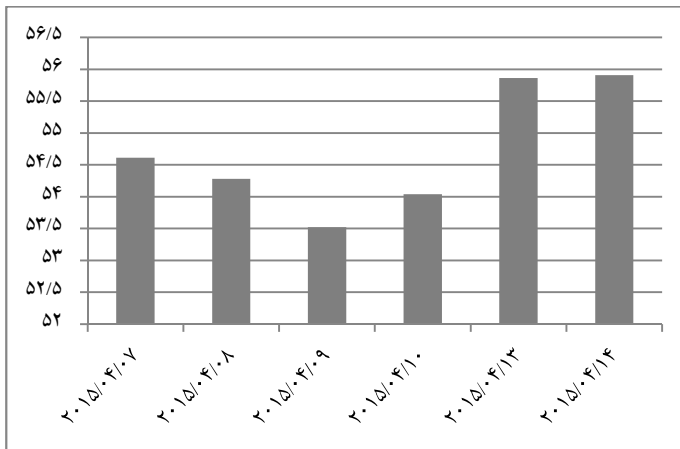
قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(متوسط قیمت در هفته دوم آوریل ۲۰۱۵)

بازار	قیمت	عنوان
نایمکس	۵۵/۷۴	نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)
بورس دوی	۴۸	نفت خام عمان (دلار در بشکه)
بورس لندن	۶۳/۴۵	نفت خام برنت (دلار در بشکه)
فوب خلیج فارس	۲۷۲/۴۰	نفت کوره ۱۸۰ (دلار به ازای تن متریک)
فوب خلیج فارس	۵۹/۵۵	نفت گاز (دلار در بشکه)
نایمکس	۴۷/۰۶	نفت حرارتی (سنت در لیتر)
نایمکس	۴۸/۲۴	بنزین (سنت در لیتر)
فوب خلیج فارس	۳۶	بنزین سوپر (سنت در لیتر)
فوب آسیا	۴۸/۱۴	میعانات گازی پارس جنوبی (دلار به ازای هر بشکه)
بورس لندن (ICE)	۲۰	گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران و www.bloomberg.com

نمودار میانگین بهای نفت اوپک طی هفته دوم آوریل ۲۰۱۵

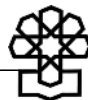


مأخذ: سایت اوپک.

افزایش تولید نفت ایران ۵-۳ سال پس از تحریم^۱

بنابه اظهارات فاتح بیرو، اقتصاددان ارشد و رئیس آینده آژانس بین‌المللی انرژی، حتی اگر ایران و قدرت‌های جهانی در پایان ماه ژوئن (۹ تیر) به توافق نهایی در مورد مسئله هسته‌ای این کشور دست پیدا کنند، بازار جهانی نفت شاهد افزایش چشمگیر عرضه نفت ایران تا پیش از ۵ سال آینده نخواهد بود، در حالی که پیش‌بینی می‌شود احتمال افزایش بلافاصله صادرات نفت ایران کم است، کاهش ملایم عرضه نفت در چارچوب قراردادهای آتی از سوی دیگر کشورها در حال افزایش است، زیرا آژانس بین‌المللی انرژی پیش‌بینی می‌کند، شرکت‌های نفتی در سال ۲۰۱۵ به دلیل افت قیمت‌ها به میزان ۱۰۰ میلیارد دلار از سرمایه‌گذاری‌ها در اکتشاف و تولید نفت کاهش خواهند داد. ایران و ۶ قدرت جهانی در

۱. خبرگزاری ایرنا.



تاریخ دوم آوریل (۱۳ فروردین) به چارچوب تفاهمی دست یافتند که امید می‌رود زمینه‌ساز توافق نهایی در پایان ماه ژوئن باشد. توافق نهایی با ایران به لغو تحریم‌های غرب علیه برنامه هسته‌ای تهران خواهد انجامید. بی‌روول که هدایت آژانس بین‌المللی انرژی را از ماه سپتامبر (شهریور) به‌دست خواهد گرفت، افزود: با فرض دستیابی به توافق نهایی در پایان ماه ژوئن، ۳ تا ۵ سال پس از لغو تحریم‌ها، ممکن است شاهد رشد چشمگیر عرضه نفت از سوی ایران باشیم.

حضور پررنگ قطر در بازار LNG جهان و رکود تولید آن در ایران^۱

هر چند ایران با در اختیار داشتن حدود ۳۴ تریلیون مترمکعب بزرگترین دارنده ذخیره گاز طبیعی جهان بوده و حدود نیمی از این ذخایر در میدان مشترک پارس جنوبی قرار دارد، اما سهم ایران در تجارت جهانی گاز طبیعی کمتر از ۲ درصد تخمین زده می‌شود.

بر این اساس هم‌اکنون صادرات گاز طبیعی ایران از مسیر خطوط لوله هم با سایه‌روشن‌های متعددی روبرو است، به‌طوری که هم‌زمان با بالا گرفتن اختلاف قیمتی با ترکیه، وضعیت قراردادهای صادرات گاز به پاکستان، عمان و امارات در حاله‌ای از ابهام قرار دارد و به‌دلیل فعالیت گروه تروریستی داعش در عراق هم آغاز صادرات گاز به این کشور همسایه چالش‌برانگیز خواهد بود.

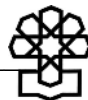
در این بین صادرات گاز طبیعی از طریق محموله‌های LNG هم به‌عنوان یکی از سناریوهای حضور در بازار جهانی گاز به‌دلیل تعلیق ساخت تنها کارخانه تولید LNG ایران در بندر عسلویه فعلاً امکان‌پذیر نیست.

ماجرای عدم حضور ایران در بازار جهانی LNG هم از آنجا آغاز شد که در طول فعالیت دولت نهم عملیات ساخت اولین طرح تولید LNG ایران آغاز شد و در حالی که شرکت‌هایی همچون توتال فرانسه، شل انگلیس و چند شرکت چندملیتی از طرح ساخت کارخانه‌های تولید LNG در عسلویه یکی پس از دیگری کناره‌گیری کردند، تا پایان فعالیت دولت دهم پیشرفت ساخت تنها طرح تولید LNG ایران از مرز ۵۰ درصد عبور کرد.

به‌عبارت دیگر پس از توقف ۶ طرح ساخت کارخانه‌های تولید LNG در فازهای پارس جنوبی، گلشن، فردوس، پارس شمالی و قشم، کارخانه ایران ال.ان. جی تنها پروژه فعال ایران برای حضور در تجارت جهانی گاز مایع شده، بود.

با وجود این، در دو سال گذشته و همزمان با آغاز فعالیت دولت تدبیر و امید، عملیات اجرایی این طرح گازی در حالی تا اطلاع ثانوی تعلیق شد که فاز اول نخستین کارخانه تولید LNG ایران شامل نیروگاه ۱۱۰۰ مگاواتی، مخازن ذخیره‌سازی LNG و LPG و اسکله‌های دریایی و فراساحلی آماده راه‌اندازی و بهره‌برداری شده بود.

این درحالی است که پیش‌بینی می‌شود با بهره‌برداری کامل از فاز اول کارخانه ایران ال.ان. جی امکان تولید سالیانه ۴/۵ میلیون تن ال.ان. جی^۱ فراهم گردد. در همین حال، علیرضا کاملی مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز پیشتر در گفتگویی در تشریح مهمترین دلایل توقف ساخت تنها طرح تولید LNG ایران در عسلویه، گفت: قرارداد ساخت تجهیزات بخش مایع‌سازی گاز این پروژه به یک شرکت آلمانی واگذار شده بود که این شرکت آلمانی از تحویل تجهیزات گازی به ایران با وجود دریافت منابع



مالی خودداری می‌کند.

در شرایط فعلی ظرفیت تولید LNG قطر به‌عنوان مهمترین شریک گازی ایران در پارس جنوبی به سالبانه ۷۷ میلیون تن افزایش یافته است^۱ و با وجود ساخت چندین کارخانه بزرگ تولید LNG اما این کشور شیخ‌نشین اعلام کرده که قصد احداث کارخانه‌های جدید تولید LNG را ندارد.

هم‌اکنون قطر در کنار تولید LNG، با ساخت کارخانه‌های جدید به بزرگترین تولیدکننده گاز مایع (ای. پی. جی)، جی. تی. ال و گاز هلیوم جهان هم تبدیل شده و این در حالی است که ظرفیت تولید جی. تی. ال و گاز هلیوم ایران از پارس جنوبی صفر است. در این بین فروردین‌ماه سال جاری قطر موفق به صدور پنج هزارمین کشتی حامل LNG صادراتی خود به بازارهای جهانی شده است و در حالی که ایران حتی از ظرفیت تولید یک تن LNG برخوردار نیست این کشور بزرگ گازخیز به بزرگترین صادرکننده LNG جهان تبدیل شده است.

در همین حال، شرکت قطرگاز که عنوان بزرگترین تولیدکننده LNG جهان را یدک می‌کشد و محموله‌های LNG این شرکت به کشورهای مختلف جهان همچون چین، هند، انگلیس، ژاپن و کره جنوبی صادر می‌شود با انتشار گزارش کوتاهی، اعلام کرد: پنج هزارمین محموله گازی قطرگاز اخیراً در بندر رأس لافان بارگیری و صادر شده است.

پس از کش‌وقوس‌های فراوان و ابهامات متعدد در قرارداد صادرات گاز ایران به پاکستان، قطر در طول مدت چند روز این بازار استراتژیک گازی ایران را تصاحب کرد.

1. Bp Statistical Review of World Energy, 2014.

بنابراین، همزمان با توقف مذاکرات و حتی احداث خطوط لوله واردات و صادرات گاز طبیعی بین ایران و پاکستان، اولین کشتی حامل LNG صادراتی قطر در پایانه کراچی پهلوگیری و تخلیه بار کرده است.

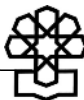
براساس گزارش‌های منتشر شده توسط رسانه‌های پاکستانی، دولت اسلام‌آباد به دنبال واردات روزانه ۲۰۰ میلیون فوت مکعب گاز به صورت ال. ان. جی از قطر است و در نظر دارد حجم واردات خود را به ۴۰۰ میلیون فوت مکعب در روز افزایش دهد. در همین حال، شاهد خاقان عباسی، وزیر نفت و منابع طبیعی پاکستان در توجیه واردات گاز طبیعی از قطر به جای ایران، تأکید کرده است: با انجام واردات ال. ان. جی از قطر و استفاده از آن برای سوخت نیروگاه‌های حرارتی، هزینه تولید برق در پاکستان به میزان ۴۰ درصد کاهش خواهد یافت.

به گفته این عضو کابینه دولت اسلام‌آباد، پاکستان برای تأمین سوخت لازم برای نیروگاه‌های حرارتی خود مجبور به واردات حجم زیادی گازوئیل است، اما وقتی سوخت گاز در دسترس باشد، تولید برق هم ارزان‌تر و هم با آلاینده‌گی کمتری انجام خواهد شد. به گزارش قطرگاز،^۱ نخستین محموله گاز ال. ان. جی از طریق اسکله رأس لافان^۲ در تاریخ ۲۱ مارس ۲۰۱۵ (اول فروردین‌ماه ۱۳۹۴) وارد پاکستان شده است. این اولین قرارداد واردات ال. ان. جی پاکستان به‌شمار می‌رود.

این در حالی است که شرکت قطرگاز به ۱۴ پایانه ال. ان. جی در سراسر آمریکا، اروپا و آسیا محموله LNG ارسال می‌کند.

1. www.qatargas.com

2. Ras Laffan



قرارداد ۶ ساله صادرات گاز ایران به عراق^۱

علیرضا کاملی، مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز ایران با اشاره به تعامل مطلوب شرکت ملی گاز ایران و شرکت ملی صادرات گاز ایران درباره بحث صادرات گاز گفت: تلاش ایران و عراق این است تا صادرات گاز به کشور عراق هر چه زودتر اجرایی شود. وی با یادآوری اینکه صادرات گاز به عراق شامل بغداد و بصره می‌شود، افزود: صادرات گاز به بغداد با حجم روزانه چهار میلیون مترمکعب آغاز می‌شود و تا ۳۵ میلیون مترمکعب در روز قابل افزایش است.

کاملی درباره قرارداد گازی به بصره نیز گفت: اسفندماه ۱۳۹۳ هیئتی از ایران به بغداد سفر کرد و مذاکرات خوبی در این زمینه انجام و قرار شد قرارداد صادرات گاز به این کشور به‌زودی نهایی شود.

مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز ایران درباره مقدار اولیه صادرات گاز ایران به بصره، اظهار کرد: صادرات گاز به بصره یک سال پس از امضای قرارداد (سال ۱۳۹۵) با حجم روزانه پنج میلیون مترمکعب آغاز می‌شود و سرانجام به ۳۰ میلیون مترمکعب در روز می‌رسد.

وی با اشاره به افزایش تولید گاز در کشور، اعلام کرد: ایران آمادگی تأمین روزانه بیش از ۳۰ میلیون مترمکعب گاز را به بصره دارد. کاملی همچنین درباره مدت زمان قرارداد صادرات گاز به بصره و اینکه انشعاب آن از چه خط لوله‌ای گرفته می‌شود، گفت: مدت قرارداد ۶ ساله و قرار است انشعاب آن از خط لوله ششم سراسری گرفته شود.

آغاز برنامه مقابله با خاموشی برق در تابستان^۱

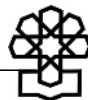
معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی با بیان اینکه برنامه‌های ویژه‌ای برای جبران کسری برق و مقابله با خاموشی احتمالی برق در نظر گرفته شده است، گفت: اگر کارخانه‌ها و اداره‌ها و مشترکان با مصرف بالا در ساعات اوج مصرف برق با وزارت نیرو همکاری کنند از تعرفه‌های تخفیفی برخوردار خواهند شد.

هوشنگ فلاحتیان، در پاسخ به این سؤال که آیا برنامه‌های مقابله با خاموشی برق در تابستان آغاز شده است یا خیر؟ گفت: معمولاً پیک بار و نیاز مصرف برق در فصل تابستان به شدت نسبت به سایر فصول افزایش می‌یابد هرچند تولید برق نیز در این فصل افزایش می‌یابد، اما به دلیل شدت گرما کارآیی نیروگاه‌ها نیز کم می‌شود، بنابراین برای پوشش نیاز حداکثری مصرف برق نیازمند مدیریت مصرف برق در این فصل هستیم.

وی افزود: برآوردها نشان می‌دهد که پیک بار برق در فصل تابستان به ۵۲ هزار مگاوات برسد، این در حالی است که پیک بار مصرف برق در سال گذشته ۴۸ هزار و ۶۰۰ مگاوات بوده است، بنابراین باید علاوه بر اینکه به ورود نیروگاه‌های جدید که سال گذشته وارد مدار شده‌اند متکی باشیم باید مشترکان بزرگ و کوچک برق نیز با ما همکاری لازم را داشته باشند.

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی در آغاز برنامه‌های مقابله خاموشی احتمالی برق در تابستان و کاهش مصرف انرژی تأکید کرد: یکی از این برنامه‌ها این است که از شرکت‌های توزیع و برق منطقه‌ای تعاملات خود را با کارخانجات و صنایع بزرگ و

۱. خبرگزاری فارس.



متوسط و اداره‌های دولتی و مشترکینی که نیازمند مصرف بالای برق هستند، افزایش داده، تفاهمنامه‌هایی را تنظیم و امضا کنند تا براساس این تفاهمنامه‌ها چنانچه این مشترکان در ساعات اوج بار مصرف برق با آنها همکاری کنند از تعرفه‌های تخفیفی برخوردار شوند.

فلاح‌تبیان خاطر نشان کرد به‌عنوان مثال در سال گذشته به چاه‌های کشاورزی که ۴ ساعت از مصرف برق در ساعات اوج مصرف استفاده نکرده بودند اجازه دادیم ۲۰ ساعت برق رایگان استفاده کنند، بنابراین اگر کارخانه‌های بزرگ از مصرف برق خود در ساعات اوج بار کم کنند و برنامه‌های خود را به نیمه‌های شب منتقل کنند تعرفه‌های تخفیفی برای آنها اعمال خواهد شد.

فلاح‌تبیان در پاسخ به این سؤال که چه میزان نیروگاه جدید وارد مدار خواهد شد گفت: از ابتدای سال ۱۳۹۳ تا انتهای سال ۱۳۹۳ و تا قبل از پیک بار سال جاری ۲ هزار و ۹۰۰ مگاوات نیروگاه جدید وارد مدار شده و خواهد شد، بنابراین با توجه به این ظرفیت اضافه شده و نصب شده نیروگاه‌ها که به بیش از ۷۳ هزار مگاوات رسیده است می‌توان با مدیریت مصرف برق، فصل تابستان را با کمترین میزان خاموشی سپری کرد.

وزارت نیرو پروژه جدید آغاز نمی‌کند^۱

علیرضا دائمی، معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت نیرو درخصوص اینکه بودجه ۱۳۹۴ نزدیک‌ترین بودجه به نظرات وزارت نیرو است، گفت: در حال حاضر وزارت نیرو حدود ۱۶۰ هزار میلیارد تومان پروژه در دست اجرا دارد. از ۸۰۰ طرح در دست اجرای

۱. خبرگزاری دانشجویان.

وزارت نیرو، ۶۵۰ طرح عمرانی مربوط به بخش آب و آبفا، تصفیه‌خانه‌ها، سدها، نیروگاه‌های برقابی و غیره می‌شود.

تلاش شده در سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴ طرح جدید آغاز نشود، تلاش کردیم اعتبارات به طرح‌های در دست اجرا قرار گیرد تا پیشرفت بیشتری داشته باشند.

وی با اشاره به تکمیل و بهره‌برداری از ۳۵ طرح گفت: با تمام محدودیت‌های دولت، اعتبارات خوبی تعلق گرفت و در سال گذشته بیش از ۷۵ درصد اعتبارات دریافت شد.

برخی طرح‌ها با اضطراب شروع شدند و همگی نیاز به بودجه دارند. در صورت تخصیص اعتبارات مورد نیاز توان فنی برای اجرای طرح‌ها وجود دارد.

دائمی با اشاره به در نظر گرفتن ۷۴۰۰ میلیارد تومان بودجه در سال ۱۳۹۴ گفت: توان فنی اجرای ۳۰ هزار میلیارد تومان پروژه را داریم، اما منابع محدود است، لذا تلاش می‌شود از اعتبارات غیردولتی نیز بهره ببریم.

بخش عمده اعتبارات از آن برق بود و این صنعت از تبصره «۱۱» نیز بهره‌مند شد، اما در بخش آب تکلیفی را برعهده داریم که شدت آن نسبت به برق کمتر است. در بخش آب و فاضلاب تعداد کمتری از طرح‌ها از طریق روش منابع مالی بدون بودجه دولتی بهره‌مند می‌شوند.

معاون برنامه‌ریزی و امور اقتصادی وزارت نیرو با اشاره به فاصله بودجه در نظر گرفته شده در سال ۱۳۹۴ به میزان ۷۴۰۰ میلیارد تومان با نیازها گفت: اجرای برخی طرح‌ها مانند سدها یک دهه است که آغاز شده و ردیف گرفته‌اند، اما به دلیل محدودیت‌های مالی از اولویت برخوردار نیستند؛ یکی از موفقیت‌های ما این است که در یکی دو سال اخیر طرح جدیدی را آغاز نکرده‌ایم.



شماره مسلسل: ۱۴۲۳۱

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۸۲)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری و مجتبی درویش توانگر
ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
متقاضی: کمیسیون انرژی

مسئولیت صحت و سقم مطالب گردآوری شده به لحاظ علمی، حقوقی، انتقال آراء
و نظرات ارائه شده به عهده منابع و سایت‌های مرجع است.

واژه‌های کلیدی: —



تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۱/۳۱